Nro XXI.

GAZETA NARODOWA WILEŃSKA

W NIEDZIELĘ DNIA 13. LIPCA ROKU 1794.

Virtus non territa monſtris.

Z Wilna dnia 13. Lipca.

W pierwſzych dniach t. m. zbliżony nieprzyjaciel ku Wilnowi, a od licznych Woyſk Rzpltey na polach za Niemieżą, tudzież śmiałych i gorliwych Obywatelów Miaſta Wilna, i Poſpolitego Ruſzenia oczekiwany, powziąwſzy znać wiadomość o przygotowanym ſilnym odporze, cofnął niebawnie ku okolicom Smorgoń i Lidy. Generał Kommenderujący Obywatel Wielhorſki Dywizyę Woyſka Narodowego za nieprzyjacielem daley poſunął, zoſtawiwſzy na koło mocne korpuſa obſerwacyyne z kommunikacyą do głowney ſwojey Kwatery.

Dalſzy ciąg czynności Deputacyi Centralney W. X. Lit:

Dnia 29. Junii. Deputacya Centralna W. X. Lit: odebrała kurſem Poczty od Naywyżſzey Rady expedycye *1mo:* Do Wydziału Beſpieczeńſtwa. *2do:* Kſiążeczki pod Tytułem *Nauka o Koſsach i Pikach* z rekwizycyą przeſłania onych do Kommendantow. *3tio:* Rekwizycya do Wydziału Potrzeb woyſkowych względem Koſzul i Bótów. Memoryał Obywatela Badyniego o wydanie Inwentarzy Ekonomicznych przy Aktach Skarbowych znaydujących ſię Wydziałowi Skarbowemu przeſłała.

Przyjęła Rekwizycyą Obywatela Generała Wielhorſkiego względem naprawy dróg, i oną do załatwienia Wydziałowi Porządku oddała.

Dnia 30. Junii, Memoryał Obywatelow Korſow odeſłała do tey Kommiſſyi do którey z Poſſeſſyi ſwojey należą.

Przyjęła od Kommiſſyi Porządkowey Wileńſkiey Rapport o tygodniowych jey czynnościach.

Obywatelowi Leonardowi Eydziatowiczowi Zyta Beczek 250 po Złł: Pol: 68 na Rewers do Magazynu Publicznego, z zaſtrzeżeniem terminu zapłaty w Mieſiącu Januar: Roku naſtępującego, dającemu, wdzięczność za chęci gorliwego Obywatela godne, i zapłatę w żądanym od niego terminie zapewniła.

In ordine nominacyi Oſob do Kommiſſyi Porządkowych i Sądów Kryminalnych, *Do PTTU GRODZIENSKIEGO* naſtępny uczyniła wybor == Lachnickiego Pułkownika, Domin: Matkiewicza. Fran: Muczyńſkiego, Fran Gąſiewſkiego, Wiktorego Szumkowſkiego, Tadeuſza Andrzeykowicza, Felicyana Poczobuta, Staniſł: Houwalta, z *Miaſta* Jozefa Zylińſkiego. Jana Sokołowſkiego, Jana Jaſieńſkiego, Michała Erenkraytza, Filipa Michalkiewicza, Jana Konopkę, Jozefa Łabędzkiego, Jakuba Hauſmana. z *Duchowieńſtwa.* JXX. Tad: Jurewicza, Macieja Korna Opata Bazylian: Swieżyńſkiego, Ant: Eyſymonta, Teodora Wiſłockiego Opata Bazylian: *Do Sądow Kryminalnych* Hypolita Wołkowyckiego, Pawła Bulharyna Podkom: Lit: Jozefa Matkiewicza. Jozefa Bobińſkiego, Andr: Eyſymonta, Jerzego Lipnickiego, Szymona Zawiſtowſkiego. Ign: Skarbka z *Miaſta* Kazimierza Abramowicza, Piotra Poſtolſkiego, Adama Hoppa, i Hreybicha. Na Delegowanego Dozorcę Fran: Bouffała ex Łowczego nominowała.

Do Kommiſsyi Porządkowey Pttu Upitſkiego Ignacego Szukſztę, Jozefa Ertmana, Ign: Serafinowicza, Tad: Korabiewicza, Stan: Eydrygiewicza Ign: Iwaſzkiewicza, Staniſł: Puzynę, Zawadzkiego Dworzanina Skarb: z *Miaſta* Bagińſkiego Woyta Birżan: Każanowſkiego, Szlikiewicza, Dworzeckiego, Choynowſkiego, i Likaſſa. z *Duchowieńſtwa.* JJ. XX. Szlagiera, Szarkiewicza, Ciorkiewicza, z wyznania zaś Ewangelickiego XX. Łabowſkiego, i Wewela *Do Sądow Kryminalnych* Jozefa Kimbara, Franciſzka Byſtrama, Jozefa Straſzewicza, Jozefa Szyſzłę, Leona Borowſkiego, Ant: Stanewicza, Jozefa Korzeniewſkiego, Tom: Szlagiera, Krzyſztofa Wereſzczyńſkiego, Michała Mickiewicza, Jana Bukowſkiego. z *Miaſta* Januſzkiewicza. Na Delegowanego Dozorcę Staſzewſkiego Podkomorzego Upitſkiego wyznaczyła.

Dnia 1. Julii Memoryał Filipa Zafataja wzdlędem zabicia Sokołowſkiego podany do Sądu mieyſcowego Kryminalnego odeſłała.

Odebrała nadeſłane ſobie od Naywyżſzey Rady expedycye *1mo:* Organizacyą Sądu Naywyżſzego Kryminalnego. *2do:* Zalecenie Deputacyi względem dawania pomocy Kommiſſarzom Porządkowym. *3tio:* Powtórną dla Delegowanych Dozorcow Inſtrukcyą. *4to:* Zalecenie Metrykantowi Lit: *5to:* Polecenie nominacyi Oſob do Sądu Naywyżſzego Kryminalnego Lit:

Przyjęła Memoryał Obywatelow Województwa Wileń: w Poſpolitym Ruſzeniu będących, i po ſkutki onego do Naywyżſzego Kommendanta Generała Wielhorſkiego udać ſię zaleciła.

Dnia 3. Julii Uſkuteczniając wolą Obywatela Wielhorſkiego Generała Kommenderującego, uczyniła do Kommiſſyow Wilko-

mierskiey, Mereckiey, i Kowieńskiey odezwę, aby te Rekrutow tak pieszych, jako i konnych nayrychley do Wilna przystawiały.

Zaleciła Kommissyi Porządkowey Wileń: dla transportowania niektórych z Magazynow Effektow dostarczenia 40 Furmanek, i gdyby wszelkie Strugi do nakładow potrzebne nieodwłócznie wypróżnione były, determinowała.

Dnia 4 Julii Memoryał Obywatela Beynarowicza z Rezolucyą Kommissyi Porządkowey Wileń: znowu do teyże Kommissyi odesłała, zaleciwszy: iżby stosownie do prawideł w Organizacyi przez Radę Naywyższą przepisanych tak w rzeczy Memoryałem Beynarowicza zajętey, jako i we wszystkich innych, decyzye swe taż Kommissya ułatwiała.

Dnia 5 Julii Memoryał X. Wyrwicza Opata Hebdowskiego względem niemożności zasiadania w Kommissyi Porządkowey Brasławskiey, dla wyśledzenia rzetelności cytowanych przez niego przyczyn, i odebrania opinii, do Kommissyi Brasław: odesłała.

Rapport Kommissyi Porządkowey Brasł: Generałowi Wielhorskiemu kommunikowała, i względem aresztacyi podeyrzanych Burłakow przez Generał Majorow i ich Podkommendnych, nadto skwapliwie dopełnianych, a zatym skutkom przychęcenia i oswodzenia losu tychże Burłakow, zawadzających swoje przełożenia uczyniła.

Na Rekwizycyą Wydziału Potrzeb Woyskowych summę 20,000 Złł: Pol: wypłacić determinowała.

Odebrała wiadomość o szczęśliwym połączeniu się Miasta Lipawy i innych Xięstwa Kurlandzkiego, przy pomocy Siły Zbroyney pod Kommendą Obywatela Tomasza Wawrzeckiego Generała Leutnanta Woysk Lit: będącey, i Korrespondencyą Listowną w rzeczy tego Objektu tyczących się Obywatelowi Generałowi Joz: Niesiołowskiemi poleciła.

Zapytanie Kommissyi Porządkowey Wileń: względem Pospolitego Ruszenia rezolwowała.

Rapport Kommissyi Porządkowey Słonimskiey przekładającey stan nędzy i ucisku od woysk nieprzyjacielskich, Generałowi Kommenderującemu Wielhorskiemu do kommunikacyi przesłała.

Kopią Memoryału Obywatela Bartłomieja Jundziłła, końcem Kommunikowania Obywatelowi Fulgentemu Kamińskiemu i rekwirowania natychmiast Kategoryczney odpowiedzi, do Kommissyi Porządkowey Eyszyskiey odesłała, zaleciwszy, aby tak wspomniona odpowiedź, jako i objekcya Fulgentego Kamińskiego przeciwko Jundziłłowi czyniona transportowane do nineyszey Deputacyi nieodwłócznie zostały.

Dnia 6. Julii Odebrała nadesłane od Naywyższey Rady expedycye, *1mo:* Zalecenie ażeby Kommissye Porządkowe z każdego wydziału osobny czyniły Rapport, *2do:* Ordynacyą dla Wydziału Porządku i Urządzenie Kancellaryi onego. *3tio:* Ordynacyą dla Wydziału Sprawiedliwości, *4to:* Rezolucya Wydziału Skarbowego, podług którey Szlachta nieopłacająca Podatku 10. grosza jest obowiązana płacić podymne, chociażby staneli w Pospolitym ruszeniu *5to.* ostrzeżenie i zalecenie od Wydziału Bespieczeństwa z powodu okropnego doniesienia z Warszawy *6to.* Obwieszczenie od Wydziału Instrukcyi do Possessorow Dóbr i Summ Poiezuickich *7mo.* Rezolucyą Rady Naywyższey względem otwarcia Konsystorza Grekow Nieunitow, *8vo:* Względem przedłużenia Kontraktow o Czopowe i Szeleżne w Dobrach Królewskich; Duchownych &c po których przeczytaniu w stosunku do Wydziałow każdego *respecti*vè oddała, a inne przesłać do Kommissyi Porządkowych i przez druk ogłosić Kancellaryi swey zaleciła.

Dnia 7. Julii Umocowała Obywatela Niesiołowskiego Wwdę Nowogrodzkiego do znoszenia się przez Listy z Obywatelem Tomaszem Wawrzeckim względem czynienia pewnych przez niego Kontraktow w artykułach przez kommenderującego Generała Wielhorskiego rekwirowanych, i do zaręczenia, że wszystkie takowe umowy i kontrakta, przez Obywatela Wawrzeckiego, lub jego Kommissantow dopełniane niewzruszoną pewność i walor mieć będą.

Projekt Kommissyi Porządkowey Grodz: względem najęcia robocizny do Wydziału Zywności dla Opinii przesłała. Odpowiedziała oraz na Odezwę teyże Kommissyi, *1mo:* Iż względem Kantonistow przyłączona w dniu 10 Junii Naywyższey Rady Rezolucya za prawidło służyć ma, *2do:* Że użycie siły zbroyney i jey wszelka czynność zależy od Ordynansow Naywyższey Kommendy, *3tio:* Że żywność i opatrzenie Siły Pospolitego Ruszenia z jegoż kosztu bydź powinno, a w razie jak wego w tym niedostatku, udadź się do Naywyższego Kommendanta należy.

Na Odezwę Obywatela Mirbacha z Lipawy dnia 3go datowaną, zleciła Obywatelowi Tyzenhauzowi Deputowanemu w Wydziale Porządku odpowiedzieć, oświadczając Imieniem Deputacyi, że się dobrze zasługuje Krajowi, i że w dalszych krokach z Generałem Leutenantem Wawrzeckim znosić się ma.

Odpowiedziała na Rapport Kommissyi Porządkowey Trockiey, że względem lenungow i gaż naznaczenia Podkommendni do Naywyższego w Litwie Kommendanta udawać się mają, że nominowani Kommissarze Porządkowi od pełnienia swych powinności żadnemi prywatnemi interessami wymawiać się niemogą, inaczey podpadać będą odpowiedzi przez Naywyższą Radę zamierzoney.

Żądania Obywatela Przecitzewskiego do Kommenderującego Generała Wielhorskiego odesłała.

Zapytującey Kommissyi Porządkowey Upitskiey względem użycia Pospolitego Ruszenia, do Ordynansow Naywyższey Kommendy stosować się zaleciła.

Dalszy ciąg Ofiar Obywatelskich.

XX. Kamaldule Pożayscy Dzwon i Koszul 600 — X Kołyszko Pleban Kowarski Dzwon od funtow 144. Żelaza fun: 34. Miedzi fun: 7. — Pewna Obywatelka Wilkomierska paczek Szarpiow i pieniędzy Czerw: Złł: 10. nadto od małoletnich synow swoich Czerw: Złł 3 — Korsak Szambelan Koni 2. — Jasiński Generał Leut: 2 Strzelby. — Kozłowska Obywatelka worek prochu, kule Karabinowe i Ładunkow 21. — Jelski z Dobr dożywotnich Biskupich Zołnierza Konnego uzbrojonego i Złł: 180. — PP. Bernardynki Wileń: Kumpiow par 5 Półgąskow par 18. Jałowic 2. — Jeleński Podkomorzy Sucharow funtow 700. X. Kołyszko Zyta pół Beczki. — Regis i - - - - Kościałkowscy Armatek na Lawetach 2. — Andrzey Wolf Zegarek złoty. Słoma Kubkow Srebrnych 3. — Osoba bez imienna Licztarzy srebrnych 4.

Na załzle do Obywatela Jasińskiego Generała Lieutenanta Woysk Lit: od Officyerow Brygady rwszey zażalenie, iż w publiczności płonnie rozsiane są wieści, jakoby tenże korpus w różnych akcyach z nieprzyjacielem niedopełnił swoich obowiązków, przysłane jest do Gazety od tegoż Generała Lieutent celem oddania teyże Brygadzie słuszney sprawiedliwości, następne oświadczenie: „ Troskliwość szanowna o honor swóy JPP. Officyerow od Brygady rwszey pod Kommendą odważnego Vice Brygadyera Wawrzeckiego, gdy mnie dochodzi w Nocie podaney z żalem, jakoby niektóre złe charaktery ludzi, czyniły im zarzuty, godne swojey właśney podłości i tchorstwa, pobudza mnie do jawnego wyznania z zaręczeniem honorem moim, iż taż Brygada rwsza nietylko w bitwie pod Sołami, ale i w innych akcyach zawsze zrobiła swoją powinność z odwagą i przytomnością, jaka tylko od cnotliwych Zołnierzy wymagać się może; i jeżeli gdzie były omyłki niejakie, to bynamniey nie od niey pochodziły, i owszem wcale gdzie indziey zdarzyło się. — To zaświadczenie podpisuję. — Dnia 7 Julii.

Jasiński Gen: Lieuten:

Z Warszawy Dnia 5 Lipca.

JP. *de Caché* sprawujący interessa dworu Cesarsko Królew: maiąc pozwolenie od kilku miesięcy od dworu swoiego oddalenia się z mieysca swey legacyi dla poratowania zdrowia swoiego do wód, oznaymiwszy o tym Wydziałowi interessów zagranicznych, wyiechał z tey stolicy dnia 3 t. m. opatrzony potrzebnemi paszportami i eskortą za zezwoleniem Rady. Warta, która dotąd była przy mieszkaniu iego, została i ciągle dawana będzie, aż do iego powrotu.

Ponieważ odgłos rozrzucony po mieście d 27 zeszłego miesiąca o zamyśle wyiechania sekretnego J. K. Mci z *Warszawy* bezdo wodnym okazał się, i zupełnie zaprzeczonym iest przez odezwę J K. Mci. do Obywatela Prezydenta Warszawskiego, przeto z woli Rady Naywyższey sposobem autentycznym takowy odgłos za fałszywy publiczności podaie się.

Ze *Lwowa* listy pisane donoszą, iż tam wieść iest powszechna i naymocniey upoważniona, że Cesarz JMć wkrótce z *Wiednia* do *Lwowa* ma przybyć.

Wypis z Listu Naywyższego Naczelnika w Obozie pod Pracką Wolą dnia 1 Lipca 1794. Roku.

Nieprzyjaciele gromadzą swe siły, nie trwożą one ludzi, walczących w sprawie wolności Oyczyzny. *Umrzeć lub zwyciężyć!* hasłem jest naszym, niech będzie hasłem wszystkich, niech, kto kocha Oyczyznę, kto bronić ją ma siły, komu miłe swobody, łączy się z nami, przybywa do nas. Miasto *Warszawa*, które na dniu 17. Kwietnia tak walecznie i dzielnie zrzuciło uciskające ją jarzmo, ma jeszcze w łonie swoim ludzi odważnych, ludzi nie zajętych, ani publicznym urzędowaniem, ani prywatnym zatrudnieniem, ma obywatelow, którzy z upragnieniem oczekiwali pory dania dowodow odwagi swey i miłości ku Oyczyźnie; dziś otwiera się dla nich pole spełnienia tych wszystkich życzeń, niech liczne ich hufce przybywają do współbraci swych, niech dzielą z nami i trudy, niech się z nami dobijają sławy i zasługi na wdzięczność publiczną. Rada Naywyższa ogłosi tę moję do nich odezwę. Obojętnych tylko ludzi zachęcać potrzeba, tym co tchną wolnością, miłością do Kraju i zemstą ku najeźnikom dosyć jest wskazać sposobność; mężni i cnotliwi pόydą radośni, pόydą ochoczo.

Wypis z Rapportu Generała Leutnanta Mokronoskiego d 30. Czerwca z pod Błonia datowanego.

W ten moment, kiedy odebrałem expedycyą od Nayw: Naczelnika, odebrałem razem i Rapport od Obyw: Józefa *Poniatowskiego*, iż znieśli zupełnie Feldwachy Pruskie i Kozackie, we wsi zwaney *Jeżowka* za *Szymanowem*. Zdobyto koni dragońskich 14. officyerskich 2. ubito 2ch Pruskich Officyerów, dragunów 14 Kozaków 3ch, z naszey strony ranny ieden Namieśnik, ieden Towarzysz, i ieden szeregowy, który umarł. Zabity koń ieden. *Czyżewski* Podporucznik *Madalińskiego*, barzo się dystyngwował na tym podieździe.

Rapport od Niewiadomskiego Podpułkownika.

Odebrawszy wiadomość 22. Czerwca w *Tykocinie*, że nieprzyiaciel przeprawić się ma na tę stronę rzeki *Narwi*, i grozi spaleniem miasta *Guniądza*, podzieliłem móy korpus na 2. części, iednę oddałem w kommendę *Roltzberga* Majora od Pikinierów, aby maszerował ku *Wiźnie*: z drugą sam poszedłem do *Goniądza* Znalazłszy gotowych i ochoczych Obywateli do Pospolitego ruszenia, złączyłem się z niemi, poszedłem ku *Olsowcowi*, i placówkę nieprzyiacielską natychmiast przez Kawaleryą i Strzelców rozpłoszyłem. Widząc ochocze woysko i pospolite ruszenie, nie tracąc czasu, śpieszyłem się do *Klimaszewnicy*, gdzie stoiący w 30 koni Bośniacy, wzieli się do ucieczki, z utratą dwóch ludzi, których konie dostały się nam w zdobyczy. W tey wsi zachęcona od nas Szlachta, stosownie do myśli Naczelnika, do Powstania Narodowego, w przytomności Obyw: *Karwowskiego* przysięgę wykonała. Nazaiutrz, z czym kto miał, poszedł z nami, i wszyscy ruszyliśmy ku *Szczuczynowi*, Obywatele w *Wąsoszu* dali nam dowody przychylności Obywatelskiey. Ledwieśmy wyszli z *Wąsosza*, gdy nas Dragonia ciężka pod kommendą *Ciesielskiego* Regimentu *Werder* w liczbie 170 i kommendanta Bośniaków ze 40 koni złożona, witać zaczęła. Lecz gdy Strzelcy nasi mężny dali odpor, przymuszony był nieprzyiaciel do ucieczki, przez miasto do granic swoich. Attakował nas ieszcze z tamtey strony Miasta, ale odparty został. W akcyi tey, Kapitan *Uziembło* 18 Regimentu, bardzo się dystyngowował. Z naszey strony legł ieden Strzelec, a dwuch ranionych. Nieprzyiaciele stracili 1 Officyera, 6 dragonów: liczba rannych niewiadoma. Dostaliśmy w zdobyczy 4. konie z moderunkiem. Przeieliśmy także iednego Bośniaka z listami. Potym cofnęliśmy się do *Radziłowa* dążąc do *Wizny*, dla złączenia się z drugą naszą kolumną. Dat w Obozie pod *Radziłowem* dnia 27. Czerwca 1794. Roku.

Tadeusz Niewiadomski Podpułkownik

Piękny postępek Podpułkownika Niewiadomskiego.

W *Wąsoszu* zabrana była przez Kommen-

dę Polſką, żona jednego Officyera Pruſkiego, wypuſzczona na wolność, padła z płaczem do nóg Podpułkownika *Niewiadomſkiego*, proſząc: żeby wzięte jey 60. talerow były powrócone; gdyż ten jedyny miała funduſz do wyżywienia ſiebie i dzieci. Oddać jey zaraz kazał Podpułkownik, mówiąc: *Wróć ſię do Prus i powiedz twoim rodakom, że Polacy nie ſą chciwi na cudze pieniądze; lecz tylko ſwojey własności i wolności bronią.*

Extrakt z Liſtu Obywatela R. do Rady Narodowey.

W przeſzły Czwartek, to jeſt: 26. Czerwca, odebrałem wiadomość, iż *Polacy* przerznęli ſię *Poliſiem* na *Turzyſk* do *Łucka*, co za jedni, i jaka Dywizya? niewiem, lecz w tey wiadomości zoſtałem potwierdzony 29. Czerwca, iż naſi ſą zapewne w *Łucku*. Od małey *Roſsyi* daję Rapport takowy. Poſłany przezemnie mój krewny donioſł, iż ſiła *Moſkiewſka* jeſt taka: zacząwſzy od dawnego Kraju zabranego, *Moſkale* znaydują ſię w naſtępujących mieyſcach: w *Nieświeżu* jeſt ich 1,000 we *Włodzimierzu* z Generałem *Szeremetowem* nie więcey jak 300. pod *Włodzimierzem* nie więcey jak 200. pod *Połańcem* ſtoi znaczny obóz: znaczny mówię w namiotach dla pozoru, lecz tam nie ma ludzi jak 100. ale Powozek kilkaſet. Ten Rapport, ręczę, że prawdziwy. Wyſłani od N. Naczelnika, pojechali na *Wołyń;* ja z niemi, zebrawſzy co mogłem Obywatelow, złączyłem ſię.

Wypis z Liſtu Obywat: Wybickiego *Pełnomocnika, do Rady Narodowey pod datą 3 Lipca.*

Odſyła ſię dziś 7 Jeńcow *Huzarow i Dragon Pruſki. Kozakom* pardonu nie dają naſi, których wściekłość pożogi, gwałty, rabunki wſzędzie nieſie. Generał *Mokronoſki* o 2. z południa wrócił z pod *Kaſk*, gdzie *Jegry i Kozaki* ukryte byłyby znioſły cały naſz Patrol, gdyby roztropność Pułkownika *Ośmiałowſkiego* nie była przed Wſią zatrzymała Kommendy. Zabity z naſzych 1. 3. rannych; z ich ſtrony 20 zginęło, jak Włościanie świadczą. Patrol naſz drugi przeſzedł wczoray pulſzczę *Kapinowſką*, i ſtoſownie do Ordynanſu, aby tentował przeyścia, przez *Bzurę* przeſzedł, i zoſtawiwſzy milę prawie za ſobą *Sochaczew, w Witkowicach* pod bokiem Obozu, znioſł Patrol, 7. Huzarow zabrał wraz z końmi, i nazad ſzczęśliwie ſię wrócił. W tey wyprawie był Kommendantem Pułkownik Staroſta *Dziſzewſki*. Te małe pożytki wielkiey ſą dla Woyſka wagi, ſzczególniey zdobycie w rzeczach i koniach. Wſzyſcy wołają, żeby maſzerować i bić: Obywatelſtwo, determinacya, znajomość ſłużby, i ſłodycz naſzego Generała *Mokronowſkiego*, jak naywiękſzą czyni nadzieję. Niech tylko Rada troſkliwie pamięta o żywności i furażu. Poświęcam ſię cały na uſługi Woyſka. Sam ſię trudnię Magazynem Ale okolica ogłodzona, nie wiele nam doſtarczyć może. Kiedy przecież ten Obóz najwięcey *Warſzawę* zaſłania, *Warſzawa* go żywnością zaſilać powinna. — *Wybicki.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Z Smirny d. 2. Maja. (z Gaz: Królewieckiey.)

Nie przeſtaje w prawdzie Porta Ottomańſka czynić obietnic Miniſtrom Cudzoziemſkim, że wojennym Francuſkim Fregatom w ich napadach założy tamę; ale dotąd żadnego tey obietnicy ſkutku nie widziemy. Ładunek Okrętu Raguzańſkiego niedawnemi czaſy zabranego przedają. Cztery Fregaty Francuſkie wyſzły ztąd dnia 22. Kwietnia pod żagle dokąd zaś ich jeſt przeznaczenie, w tym ſekret. Jedni mówią, że ścigać mają dwie małe Fregaty Sardyńſkie na Archipelagu krążące.

Z Londynu dnia 14. Czerwca.

Na okazanie radości z przyczyny otrzymanego zwycięſtwa morſkiego nad Flotą Francuſką, wieczorem dnia 11. była *Illuminacya*, w czaſie którey niezupełnie wſzyſtkie domy oświecone pokazały ſię. Poſpólſtwo wytłukło okna domow nieoświeconych, a mianowicie *Lorda Stanhope*, który niemoże pojąć, z jakiego powodu chciało Poſpólſtwo wybić mu okna i nawet dom ſpalić: czyli to dla tego, że *nie kontent z teraźnieyſzey woyny, i ſpoſobu prowadzenia oney*. Dorozumiewa ſię jednak, że lud, który ſię dał namówić do tey zuchwałości, muſiał bydź przekupionym. W tém więc przekonaniu kazał nazajutrz zaraz po Jlluminacyi w Gazecie umieścić naſtępujące doniesienie. „ Ban-
„ da przekupionych łotrow gdy w nocy z
„ dnia 11. na 12. tego Mieſiąca na mój dom
„ w Londynie na Ulicy *Mannsfield* napadł-
„ ſzy, kilka razy go ſpalić uſiłowała, w tym
„ ſamym właśnie czaſie przejeżdżał mimo
„ Domu mojego niejaki Pańſki pojazd, w któ-
„ rym ſiedział jakiś *Aryſtokrat*, lub ktokol-
„ wiek on był, i zebranemu przed Domem
„ moim gminowi rzucał pieniądze, dla za-
„ chęcenia go w rozpoczętey zuchwałości.
„ Upraſzam więc każdego porządku i wolno-
„ ści przyjaciela, aby mnie o imieniu i mieſz-
„ kaniu owego to w pojeździe ſiedzącego
„ Aryſtokraty, lub ktokolwiek on jeſt, po-
„ wziawſzy wiadomość donieść raczył, abym
„ go ſtawić mógł do Sądu. „

Z Niderlandu dnia 15. Czerwca.

Niderland świadczyć będzie naypóźnieyſzey potomności, jak ſtraſzny jeſt Narod, który zerwał kaydany, i o ſwą walczy wolność. Krwawe i gęſte w tym czaſie bitwy, a nayczęściey do zwycięſtw Francuſkich należące, ſame ich ſtanowiſka dowodzą, równie jak i wydany od Ceſarza do Stanow Belgickich Uniwerſał, w którym ſię to wyraża, że z powodu nieprzyſtawionego dotąd Rekruta, Armia Ceſarſka nie jeſt dość ſilna do zaſłonienia od nieprzyjacioł tych Prowincyi.

Francuzi przeſzedłſzy *Sambrę*, znowu z nieuſtraſzoną odwagą dnia 15 t. m. przypuścili ſzturm do Fortecy *Charleroi;* udało ſię w prawdzie Pułkownikowi *Reyniac*, Xięciu *Oranii*, i Generałowi *Alwinzy* odeprzeć tą razą za *Sambrę* nieprzyjacioł znaczną w ludziach, Armatach i ammunicyi zadawſzy mu ſtratę, to jednak zwycięſtwo żadnych prawie Koalicyi nieprzynioſło korzyści, gdyż dnia 19. w nocy kolumna Francuzow mająca do 20,000. po czwarty raz *Sambrę* przeſzła, i *Charleroi* na nowo opaſane zoſtało, woyſko zaś ſkombinowane do *Tournay* cofnęło ſię. Francuzi znowu jak ſłychać w *Goſſelier* ſtoją.

Nro XXI.

DODATEK
DO
GAZETY NARODOWEY
WILEŃSKIEY.

W NIEDZIELĘ DNIA 13. LIPCA ROKU 1794.

Z Wilna dnia 13 Lipca.

Urzędowe w tym czasie Rapporta doniosły, że Moskwa w liczbie 2000 ze środka Kurlandyi obróciła swóy marsz ku Lipawie, zkąd Korpus Krajowego Woyska przeciwko nieprzyjacielowi dnia 7 præsent: ruszyło. Spodziewamy się więc w krótce donieść o skutkach tey wyprawy. Też Rapporta oznaymiły, o kupioney w Lipawie dla Rzpltey Szmadze, którą uzbrojoną, i potrzebną opatrzoną usługą dla obserwacyi statkow nieprzyjacielskich na Morze wysłano.

AKT POWSTANIA KURLANDZKIEGO.

My Szlachta, Obywatele, i Mieszkańcy Xięstwa *Kurlandzkiego* = Troskliwi o całość, wolność, i niepodległość naszą, w czasie, kiedy Naród *Polski i Litewski*, zrzuciwszy z siebie iarzmo przemocy, wzywa nas do wspólnego powstania, jako Obywatele zdawna do tegoż Narodu inkorporowani, i iedney Oyczyzny Synowie, bynaymniey nie wahamy się dążyć z współbracią naszą do wspólnego uszczęśliwienia; bardziey, kiedy Uniwersał Obywatela Antoniego *Woytkiewicza* Generała Maiora Powiatu Xięstwa *Zmudzkiego*, pod dniem 20. *præsentium* pisany, z rozkazu Narodu, oraz imieniem tegoż Narodu, zaręczył nam, nietylko wszelką każdego własność, Religią, bespieczeństwo, wolność przyzwoitą, i sprawiedliwość, ale też Prawa i Przywileie nasze. Stosowny więc do Aktu *Krakowskiego* Woiewództwa, iako też Powstania całego Narodu *Polskiego i Litewskiego* czyniąc związek, za Naywyższego Naczelnika Siły Zbroyney całego Narodu ze wszystkiemi przyległościami, Państwami, Xięstwami, i Woiewództwami, *Tadeusza Kościuszkę* uznaiemy; a w porządku za Delegowanych do Rady Naywyższey *Warszawskiey* Obywatelów NN wyznaczamy. Któ ym przełożyć na pismie *desideria* nasze do Rządu Kraiowe o, zaleciwszy: w porządku utrzymania Sił uzbroionego Xięstwa *Kurlandzkiego*, iednomyślnie Obywatela *Henryka Mirbacha*, za Gnła Maiora obieramy: obowiązuiąc go miłością Oyczyzny do wierności Xięstwu naszemu, a do posłuszeństwa Naywyższemu Naczelnikowi *Kościuszce*, przy zachowaniu zupełney karności podkommendnych iego. Naostatek, gdy nam Narod *Polski* wesprzeć powstanie nasze Woyskiem swym deklaruie, w takowey więc wspólney potrzebie, Obywatel maiący swoie własności, w pewną i równą miarę furaż na utrzymanie Woysk Rzpltey wchodzących dadź przyrzekamy; i wspólnie wszyscy razem Wolność, Całość, i Niepodległość, życiem i maiątkiem bronić przedsiębierzemy: a tych wszystkich, którzyby przeciwili się otwarcie, czy pokryiomo, zbawiennym zamiarom naszym, albo też Nieprzyiacielowi usługiwali, od dnia dzisieyszego, bądź w ciągu dwóch Niedziel do świętego nie przystąpili związku za zdrayców Kraiu mieć będziemy, Uległość wszelką Radzie *Warszawskiey* i Rządowi nowego powstania zachowamy. Do czego stosowny Jurament wykonaliśmy w te słowa: „My NN. Panu Bogu Wszechmogącemu „przysięgamy, iako Oyczyźnie życiem i „maiątkiem służyć będziemy; Władzom „Aktem Powstania Narodu postanowionym, „naywierniey posłusznemi będziemy, i to „wszystko, co z nas należeć będzie do „pomocy obrony ninieyszego Aktu po„wstania Narodu, gorliwie i poczciwie do„pełniać nie omieszkamy: a co nam od „Władzy nowego powstania powierzonym „zostanie, nietylko sekretu dochowamy; ale „też w całym postępowaniu naszym, nigdy „partykularnego względu, lecz ogulne do„bro Kraiu mieć będziemy, tak nam Panie „Boże dopomoż.„ Który to Akt w zupełney iedności dopełniwszy, własnemi rękami podpisuiemy: Działo się w *Lipawie* 1794. Roku 27 Mca Czerwca.

Tu następuią liczne podpisy.

Obwieszczenie do Possessorów Dóbr i Summ Edukacyynych, względem opłaty procentow do kassy Funduszu Edukacyynego.

Wydział Instrukcyi w Radzie Naywyższey Narodowey.

Stosuiąc się tak do Organizacyi Radzie Narodowey przepisaney, iako też do Rezolucyi teyże Rady na dniu 9. Mca Czerwca Roku 1794 w słowach:—Stanowi oraz aby Fun„dusze Edukacyyne pod oddzielną admini„stracyą zostały = drugiey znowu na dniu „13. tegoż Mca i Roku w słowach = Rada „Naywyższa Narodowa na przełożenie Wy„działu Instrukcyi deklaruie: iż puł-procentu „Prawem 1789 Roku do opłaty z Dóbr „Po Jezuickich przydanego, do Kassy Fun„duszu Edukacyynego, za kwitami Kassyera „Generalnego, lub Prowincyonalnych wraz „z zaległościami nieopłaconemi tegoż puł„procentu, opłacane mieć chce = zaszłych, „przez które Administracya Funduszu Edukacyynego dozorowi Wydziału Instrukcyi iest powierzona, i opłacenie puł procentu z Dóbr Po Jezuickich Prawem Roku 1789 do dawnieyszey z tychże Dóbr opłaty przydanego do Kassy Funduszu Edukacyynego iest zalecone; obwieszcza wszystkich Possessorów Dóbr i Summ Edukacyynych: że ciż Possessorowie należące z Dóbr i Summ procenta według Prawa Roku 1789 po pięć od sta opłacać się powinen, do Kass Edukacyynych przez Kom-

missyą Edukacyi dawniey ustanowionych, w każdey Swięto Jańskiey i Trzech-Królewskiey Racie, w przeciągu czterech tygodni, wnosić maią; Co się zaś tycze zaległości, tak z Rat zupełnych, iakoteż z puł procentu z Dóbr od Raty Swięto-Jańskiey Roku 1789 *inclusivè* niepłatnego, na zaspokoienie takowey zaległości czas trzy-miesięczny do dnia 1. Października Roku teraznieyszego 1794 naznacza; pod nieochybną w przypadku niezapłacenia na terminie exekucyą i sekwestracyą Dóbr stosownie do Praw 1775. i 1776. Possessorow Dóbr i Summ do opłacania regularnego procentow *anticipativè, nulla attenta calamitate* obowiązuiących — Które to obwieszczenie do wiadomości Publiczney podaiąc, oneż przez Gazety publikować, i do Kass Prowincyonalnych Fundusze Edukacyynego rozesłać Kancellaryi swoiey zaleca.

Dan w Warszawie na Sessyi Wydziału Jnstrukcyi dnia 16. Miesiąca Czerwca 1794. Roku.

Osoby wyznaczone przez Radę Narodową do Sądu Naywyższego Kryminalnego Koronnego.

Stefan Dembowski, Wacław Zakrzewski, Stanisław Leduchowski, Franciszek Orsetty, Jgnacy Gomoliński, Alexander Potocki, Leon Kochanowski, Stanisław Baczyński, Wawrzyniec Zuchowski, Franciszek Makarowicz, Laskowski, Szadel, Tomasz Przybulski, Durantowicz, Kwayser, Woyciech Bęczkowski.

Organizacya Sądu Naywyższego Kryminalnego.

RADA NAYWYZSZA NARODOWA.

Zeby w szczęśliwey Powstania Narodu porze, zabespieczonym był Narod od ucisku tych wszystkich Urzedników, którzy chlubne maiąc przeznaczenie przywodzić Narod cały do szczęścia, do wolności, do niepodległości, i ułatwiać mu wewnątrz śrzodki ku temu zamiarowi skuteczne, stąćby się mogli przez zaniedbanie obowiązków swoich, nadużycie urzędu, i zdradzenie ufności publiczney pierwszemi zguby Oyczyzny swoiey narzędziami, powodem było Narodowi w Akcie powstania, ustanowić Sąd Naywyższy Kryminalny; a w Obowiązkach Rady umieścić przepisanie dla niego organizacyi. Rada Narodowa dopełnienie tego obowiązku tym chętniey przyśpiesza że sama iest na czele tychże Narodowych Urzędow, i że każdy jey członek z przestępstw, uchoway Boże, od siebie popełnionych, w Sądzie tym odpowiadać będzie: i prawidła dla Sądów Naywyższych Kryminalnych, tak w Prowincyach Koronnych, iako i Litewskiey. Przepisuie w pięciu następujących Artykułach: *1mo* Co do liczby i mieysca Sądow Naywyższych Kryminalnych. *2do.* Co do składu Sądow. *3tio.* Co do Spraw do nich należących. *4to.* Co do Kar, *5to.* Co do postępowania w Sądach Naywyższych Kryminalnych.

ARTYKUŁ I.

Liczba i mieysce Sądow Naywyższych Kryminalnych.

Dwa będą Sądy naywyższe Kryminalne, jeden dla Prowincyi Koronnych w mieyscu, gdzie Rada Narodowa, drugi dla Prowincyi Litewskiey, gdzie Deputacya Centralna znaydować się będzie. Dla obydwu tych Sądow jednostayne Rada ustanawia prawidła.

ARTYKUŁ II.

Co do Składu Osob do Sądu Naywyższego Kryminalnego.

Sąd Naywyższy składać się będzie z Osob szesnastu: Komplet zamykać się będzie w Osobach siedmiu. Starszy wiekiem prezydować będzie; Sędziowie nominowani będą przez Radę Naywyższą do Sądu dla Prowincyi Koronnych; do Sądu dla Prowincyi Litewskiey, Rada Naywyższa nominacyą Sędziow Deputacyi Centralney powierza. Sąd Naywyższy Kryminalny dla Prowincyi Koronnych wykona przysięgę przed Radą Narodową Sąd dla Prowincyi Litewskiey przed Deputacyą Centralną Sessye swoie nieodwłócznie rozpoczną. Pisarza, Regenta Sądow swoich, tudzież oskarżycielow publicznych jednomyślnością albo większością głosow ustanowią i Kancelarye urządzą.

Reszta potym.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Z Kopenhagi 17. Czerwca.

Dziś przypłynęła tu z *Carlscrony* woienna Flota Szwedzka z 8 Okrętow liniowych i kilku fregat złożona, która stanęła na kotwicach przed *Drogten* przy mieście tuteyszym.

Z Hagi dnia 17. Czerwca.

Listy *Nowego Yorku*, pod dniem 11. jeszcze Kwietnia datowanego, potwierdzaią tę wiadomość, iż zjednoczone stany *Amerykańskie* w samey rzeczy zabroniły w prowadzenia towarow *Angielskich do Ameryki*, i że szkod im poczynionych na przyaresztowanych okrętach *Angielskich* poszukiwać chcą, jeżliby im nagrodzić ie rząd Angielski nie chciał sam dobrowolnie.

Propozycya podana względem wzięcia w Sekwestr długow Angielskich, przyięta tą razą niezostała, gdyż nieuchronna ztąd między obydwoma Mocarstwami wypadłaby woyna.

Zadney dotąd niemożna zasięgnąć wiadomości o skutkach konferencyi w *Mastricht*, które dłużey trwaią, aniżeli dziś spodziewano.

Z Hagi dnia 18. Czerwca.

Flota Moskiewska na morzu Baltyckim spodziewana, ma się składać z 17. Okrętow liniowych 4 Fregat i 6 Kutrow pod Kommendą Admirałow *Czyczanow* i *Kruse*. Dnia 16. t. m. rzeczona Flota miała z *Rewla* wypłynąć. Na Granicach Finlandyi wszelkie do obrony czynią się przygotowania. Xże Dolhoruki odebrawszy zlecenie na objęcie Kommendy już wyjechał dla przeyrzenia Fortec i woyska tam stojącego